

ACC. N:R M. 12597:1-7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Landskap: Skåne Upptecknare: Bengt-Lone Person, Dagstap
Härad: Torna Berättare: fröken Anna Jonasson, Finslund
Socken: Lackalänga Berättarens yrke: _____
Uppteckningsår: 1952 Född år 1873 i Lackalänga

När den nya tiden kom till bygden. s. 1-7.
Eslöven. s. 6.
Eslövningar. s. 7.

LuF 73.

ACC. N:R M. 12597:1

När den nya tiden kom till bygden.

Det äldsta huset här på Ljungen är Ola Nilssons.

-

De äldsta gårdarna och husen i Furulund, som jag minns, var bryggaren Elof Anderssons hus (Per Andersson var farfaderns namn); skogvaktare Holmbäcks hus; Anders Nilssons hus; skomakare Rosenblads hus; Nils Pålssons gård (nuv. Dahlbergs hus); Nils Kristenssens hus (ödehuset vid ättenhögen i Furulund) - Anders Nilsson bodde där sedan.

-

I Lackalänga by bodde många i varje hus, minst två a tre familjer. Det fanns inga bekvämligheter, öppna skorstenar och lergolv.

-

Yllefabriken. När jag skulle gå och mjölka om kvällen kom det två herrar bort till mig och frågade, vem det var, som ägde den jorden, d.v.s. den plats där fabriken nu ligger. Det var en färgmästare vid namn Strömbäck och en verkmästare, som hette Hansson

-

Amna Jonasson började arbeta på fabriken 1895 och var där i 40 år. Dessförinnan hade hon tjänat bonde. I bötjän, då fabriken kom till, ansågs det finare att vara bondpiga än arbeta vid fabriken.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

1.

ACC. N:R M. 12597: 2.

Strejk. Det var år 1898, och då hade vi ridande polis här. Efter-
som jag precis börjat på fabriken, så tyckte jag inte det gjorde
så mycket, om jag fick sluta igen, så jag strejkade, men det
ordnade upp sig igen - så småningom.

-
Lön. När jag började att tjäna, det var innan jag slutat skolan,
under ferierna (25 mars - 1 nov.), då hade jag 20 kr för hela
tiden. Innan jag började på fabriken hade jag 85 kr. om året.
Det var 1895.

-
Bönderna ville inte sälja mjölk till husarna, utan dessa fick
fara ända till Kävlinge för att köpa denna. Först när Schmitz
satte upp mjölkaffär slapp vi traska så långt.

-
Arbetsliv. Innan fabriken kom hit, så var det svårt att få sta-
digvarande arbete. Bönderna ville ha arbetskraft under en viss
tid på året. Därför for många till Lomma och arbetade där. Där
bodde de i "kaserner", sa man. De kom hem bara varannan vecka och
fick gå hela vägen.

-
Byskräddaren hette Berglin. Han bodde i det hus, som Wickman bor
i nu, och han hade alltid många gesäller. Byskomakaren hette

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

2.

ACC. N:R M. 12597:3.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

3.

Rosenblad, och han bodde i Furulund. Bägge gick omkring i gårdarna. Rosenblad fick alltid sitta på gåsabänken, när han lagade sina skor.

Postgång. Vi hade här i Lackalånga en postkvinna, som gick till Lund två gånger i veckan. Hon tog även bud med sig för bönderna, ty inga andra hade råd att skicka henne med bud. Hon köpte även kakor, som hon sedan gick och sålde.

När de började sälja brännvin i Teckomatorp, så var det en gammal fröken, som reste dit ock köpte till folk. Det kostade då 80 öre litern, och så tog hon 1 kr.

Emigration. År 1888 reste många till Amerika, men de trivdes i allmänhet inte där, och de flesta hade det inte bra.

Tak. Sedan man slutat att tröska med plejel, så avtog även halm-taken. Tröskemannarna började tidigt om morgnarna, redan kl. 4 och då skulle de ha en stor "flottamad". Deras kvinnor spann lin, blånor och skättefall

Tapeter. Den förste, som började med tapeter här, var skraddare Hans Andersson på Ljungen. Jag minns hur de såg ut, stora blå-blommiga. Gardiner hade man inga, utan endast vid jul sattes det upp en kort i köket. Spisen var öppen och inne i stugan hade vi en sättugn med bilder när "David spelade harpa".

ACC. N:R M. 12597:4

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Julmat. Vid julen koktes alltid gröten på den öppna elden, och det skulle vara ekved, och det rök väldigt i ögonen. Det var min syssla att koka gröten, och då fick alltid vaktepågen passa barnen.

4.

Nöjesliv. I furuskogen låg tivoliet. Där var det två dansbanor, en 5-öres och en 10-öres, den senare besöktes mest av bondsöner och bonddöttrar. Annars var det ingen skillnad på musiken, ty vi dansade efter samma orkester, och det var en fin sextett (hornmusik). Här var det dans var söndag. Många kom ut från Lund (det var innan man anlagt Folkets Park där), men man kom hit även längre ifrån för att roa sig. På den gård, där jag tjänade, nr. 14 i Lackalänga hade vi då alltid många hästar i stallet, och i skogsbrynet stod det alltid många skjutsar. Då järnvägen byggdes var det många upplänningar här, och de ställde alltid till med stora slagsmål, så flaskorna yrde vilt omkring.

Tidning. De första ställena jag tjänade på hade ingen tidning. Den första tidning man fick var Folkets tidning. Vanligtvis var man flera stycken om en tidning.

Bröllop och andra fester. Då skulle man ha förning med sig, och den bestod vanligen av smör, grädde, mjölk, en stekt gås med kakor, som hängde runt omkring. Förningen fick pigorna bära dit

någon dag innan för att de skulle ha den i tid. De kakor, som man inte kunde äta upp, tog man med sig hem i papper eller i duktyg. Jag minns så tvål, att man brukade få en sorts stora "ringakagor" som köptes hos Wahlboms i Lund.

5.

Den första handelsbutiken i Lackalänga by kom omkr. 1880. Den låg bakom den öppna plats, där det nu står tvenne soffor - eller vid sidan om Wickmans affär. Den första speceriaffären i Furulund kom efter det fabriken blev anlagd 1889, och ägaren hette Assarsson. Senare ägare var Elna och Arvid Arvidsson, vilka sålde affären till Koöperativa.

Sång. Vid jularna sjöng man mycket psalmverser. När fabriken kom hit, så bildades det en sångförening.

Husandakt. Vid ett tillfälle tjänade jag hos en kyrkovärd, och där fick jag gå i kyrkan varje söndag, och när det var dåligt väder någon söndag, så höll kyrkovärden själv andakt hemma genom högläsning. De hade en bok, i vilken det var texter för varje söndag och för skilda tillfällen. När husbonden och hans hustru hade lagt sig om kvällen, skulle jag alltid läsa högt för dem ett stycke ur denna bok.

Glosoen. En karl, som bodde nere på Ljungen, gick varje dag till sitt arbete i Hoby. På vägen dit, så mötte han en sugga, som var huvudlös och som alltid förde honom vilse. Det var vid Vase. Så stod han där och tittade, vände sig runt omkring, och så kände han varifrån vinden kom, och när han upptäckt detta, då var han på rätt väg igen.

Skola. Jag gick i skolan två år för lärarinna och sedan ett par år för lärare. 25 mars - 1 nov. var det ferie. Vi hade griffeltavla. Först med folkskol. Östner började vi skriva på papper.

Präst. Schultz var den förste avlönade prästen (?). Tidigare hade det varit prebendepräster. Han var ursprungligen lärare i Malmö. Han läste flitigt med barnen.

Husförhör. Jag har varit på husförhör två gånger, och det gick bra båda gångerna. Prästen var så snäll. De gamla fick inga frågor. De fick bara läsa innantill i Bibeln, och vi andra fick läsa ett stycke utantill. Den duktigaste var skogvaktare Holmbäck, ty han kunde svara på alla frågor.

Bildning. Fröken Jonassons mor kunde inte skriva. Läsa fick hon lära sig lite av mig, sedan jag börjat i skolan.

ACC. N:R M. 12597:7.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Väckelserörelse. Den uppstod först med fabriken.

Göingar. De övernattade alltid på Nils Nilssons gård. De låg inne i stugan ^{från} på "borännsbänken" till dörren, 14 st. i rad. Det gick väl an, när de körde till Lund, men när de körde därifrån var de för det mesta fulla och galna. De hade mat med sig i avlånga korgar, och så hade de smöraskar (bådräk). Från Göinge kom också en gammal kvinna, som sålde lingon. Hon bodde alltid på Elma Larssons gård, ute i stallet, och där uppe vid gården fick vi köpa lingon av henne för 10 öre litern.

7.